

Filmene

ved hjælp af anekdoterne, den får fat i sit særpræg, koncentrationen om de mærkelige træk i personernes oplevelser, og det er den episodiske form, der får den til at ligne en helhed af dagbogsstumper. Netop ved hjælp af denne stil får den mulighed for at beskrive det nærmest rimelige i hovedpersonernes jævne og afblegede, uheroiske og brutale unge karriere.

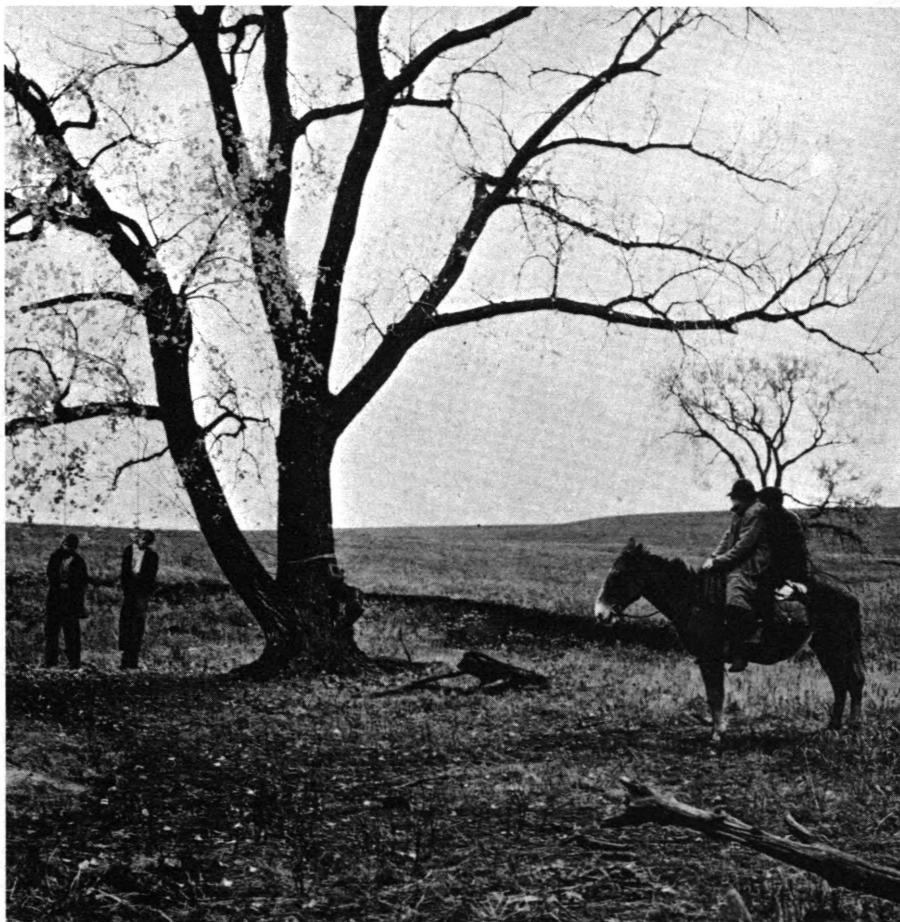
Robert Benton skrev »Bonnie and Clyde«, og han har skrevet (sammen med David Newman) og instrueret »Bad Company«. Man kan ikke rigtig komme forbi, at der er en sammenhæng mellem disse to film, i hvert fald tematisk. Bonnie og Clyde, Drew og Jake, to kombinationer af magtesløse skæbner i en verden, hvor det er så indviklet at få alt til at gå op og ende lykkeligt. I »Bad Company« placerer Benton som sine centrale skikkelser to unge mænd, der hver på sin måde sætter sig uden for samfundet og så slås med det – til opbyggelse af selvrespekten og i heroisk isolation. Man er dog noget, hvor bange man end er ved det, og hvor forvirret og hovedkulds det hele end former sig.

Jake er den professionelle af de to, en ung robust slyngel med en vis sans for altid at få regnskabet til at gå effektivt op. Drew er mere kompliceret. Han er grebet af kærlighed til sin familie, der skjuler ham, da borgerkrigen i begyndelsen af 1860'erne indkalder ham, og han bærer altid sine gode minder

WESTENS VILDE DRENGE

»Bad Company« er en manuskriptforfatterens debut som filminstruktør. Den bærer præg af at være grundigt forberedt på manuskriptstadiet, ikke blot skrevet, men også set i sine situationer og billeder; alt, hvad der sker i den, synes at være formet, før kameraerne gik i gang. Men den er ikke en gammeldags skrivebordsfilm, en samling konstruktioner, som kameraerne aldrig får mulighed for at tolke som visioner. Den traditionelle skrivebordsfilm tynges altid af de tusind stræbsomme stunder, da de snildt utænkte ideer og det velberegne budskab blev sat på papiret uden megen tanke for, hvordan det hele egentlig skulle blive til levende billeder. Det er film, der på en meget mærkbar måde aldrig formår at gøre sig fri af besværlighederne ved papiret; de er så anstrengende at se på, og de afslører deres fortid i hvert et afgørende sekund.

»Bad Company« er ikke tynget af sin fortid som manuskript, ikke meget i hvert fald. Den bæres af en anekdotisk fortællestil og en episodisk opbygning, som til tider nok kan føles lidt kunstig, men det er på den anden side netop

Still/Scene fra »Westens vilde drenge« – Jeff Bridges og Barry Brown konfonderes med den grumme virkelighed i det sagnomspundne vilde vesten.

Still/Robert Benton (til venstre) fotograferet sammen med David Newman under indspilningen af »Bad Company«.

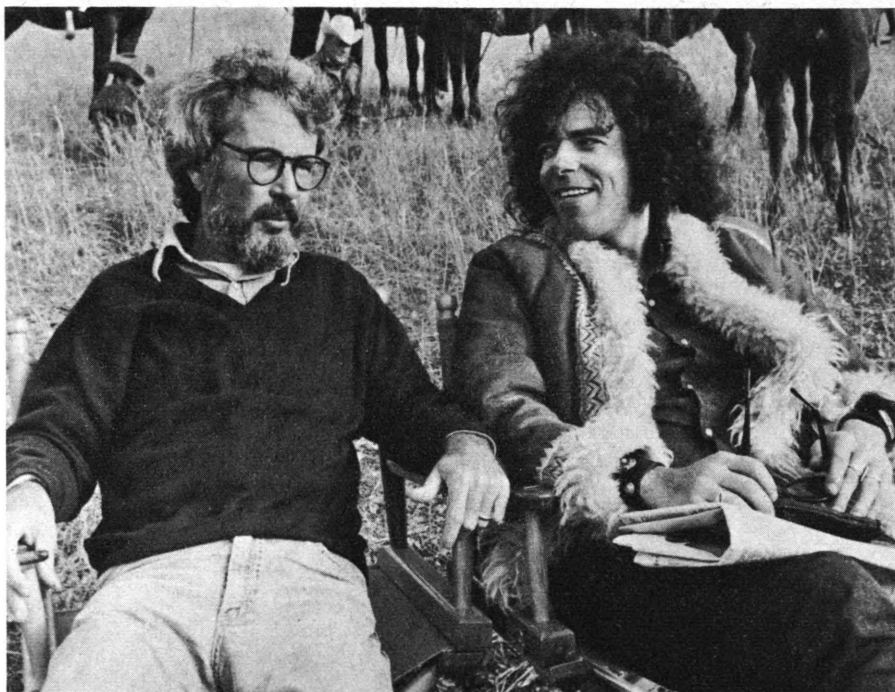
med sig, et billede af forældrene, den døde broders ur – og en bog: »Jane Eyre«, som han i de lange nætter i prærielandskaberne læser op af for Jake. Drew bliver aldrig totalt forrået af sin skæbne, men han værner sig velovervejnet til den.

Robert Benton fortæller en række kronologisk opstillede anekdoter om Jake og Drew. Ofte indleder han de enkelte anekdoter med at vise os et stort, mennesketomt landskab, som personerne lidt efter kommer langsomt ridende ind i, et sted langt oppe i billedet, helst øverst til venstre. Dermed vendes et nyt blad i dagbogen om Jake og Drew. Mange af disse scener fra dagbogen fortæller han derefter i en langsomt afslørende og fordybende teknik, der understreger, i hvilket tempo alle oplevelser går op for Jake og hans uerfarne bandemedlemmer. Det sker med et ryk midt i hver fortælling, fra observationen via den pinefulde opdagelse frem til reaktionen, den sidste hæsbæsende, ærgerlig og fortvivlet. Og for hver ny oplevelse lurer filmen sammen med banden en kende mere erfarent og opmærksomt, og bliver måske alligevel narret. Ved hjælp af denne spændte fortællerteknik inden for de enkelte anekdoter tegnes en udvikling, og Gordon Willis har ladet sit kamera følge skalaen perfekt, bl. a. ved hele tiden at se så meget af det farlige landskab, at vi sammen med banden glemmer at holde øje med det farlige og først opdager det for sent.

I andre scener fortæller Benton udøgt grusomt. Da Jake skal vise de andre, hvordan man flår en kanin, følger kameraet kun bandemedlemmernes syge blik på blodighederne, mens Jake snakker sig mod til og lydsiden iøvrigt fyldes med alle de effekter, som får os til at ane, hvor blodigt og ubehageligt det er at se det ske. Det ville give lidelsen en urimelig formildelse, hvis vi virkelig fik lov til at se med.

»Bad Company« er fyldt med skikkelser, der i løbet af ganske få sekunder bliver til andet og mere end tilfældige skæbner og små statister i historien om de to unge mænd. Et par børn, der bliver plyndret for deres lomme penge af banden, en mand, der med rebet om halsen røber bandens tilholdssted, en oberst, som med overmenneskelig myndighed dømmer til døden uden nåde, Drews forældre, medlemmerne af banden, deriblandt en 11-års dreng, der bliver dræbt, da han stjæler en kage. Og skænderiene er grove og ægte, fyldt med barnlige pralerier og hidsige løgne.

Forholdet mellem Drew og Jake er det eneste i filmen, som ikke virker

overbevisende. De følges ad, de er fælles om deres oplevelser, men det er ikke lykkedes Benton at få det til at slå igennem, at de nødvendigvis er uadskillelige. Her er visionen for spinkel, postulatet må træde til. Men spillet er glimrende. Jeff Bridges er Jake, et ungt træhoved med lyse indfald, og Barry Brown er Drew, en klog ung mand med naive forestillinger om det gode og det onde. Naive og stærke. Måske ender han ikke dér, hvor filmen ender.

Filmens, dens anekdotiske stil og dens stemning af barsk og desperat er normal-hverdag blandt uheroiske præriegangstere, forstærkes og samles af Harvey Schmidts musik, skillingsjævne melodier spillet på et noget forslået klaver.

Jørgen Stegelmann

P.S.

Den debuterende Robert Benton (født 1933 i Texas) var oprindelig ansat på Esquire Magazine, hvor han arbejdede sammen med David Newman (født 4. februar 1937). I fællesskab skrev de så manuskriptet til »Bonnie og Clyde« i begyndelsen af tresserne, hvorefter de (uforståeligt set med bagkloge øjne) brugte flere år på at sælge historien. Efter »Bonnie og Clyde« har Benton og Newman yderligere skrevet manuskript til »There Was a Crooked Man« (»Slangen«) og til »What's Up, Doc« (»Du er toppen, professor«) og altså »Bad Company«. Et endnu ikke filmet manuskript, »Money's Tight«, ligger klar, og David Newman håber at debutere som instruktør med »Floreana«, som parret også har skrevet i fællesskab. Endelig har de for teatret skrevet sketchen »Will All Sincere Replies« fra »Oh! Calcutta« samt librettoen til musical'en »It's a Bird ... It's a Plane ... It's Superman«.

■ WESTENS VILDE DRENGE

Bad Company. USA 1972. Dist: Paramount. P-selskab: Jaffilms Inc. P: Stanley R. Jaffe. P-leder: Terry Morse, Jr. Instr: Robert Benton. Instr-ass: Howard Koch, Jr. Stunt-instr: Fred Waugh. Manus: David Newman, Robert Benton. Foto: Gordon Willis. Kamera: Michael Chapman. Farve: Technicolor. Klip: Ralph Rosenblum. P-tegn: Paul Sylbert. Ark: Robert Gundlach. Dekor: Audrey Blasdel. Kost: Anthea Sylbert. Musik: komponeret og spillet af Harvey Schmidt. Tone: Ron Kalish, Gene Cantamessa, Al Grimaglia. Makeup: Hank Eddes. Rollebesætter: Hoyt Bowers. Medv: Jeff Bridges (Jake Rumsey), Barry Brown (Drew Dixon), Jim Davis (Sheriffen), David Huddleston (Big Joe), John Savage (Loney), Jerry Houser (Arthur Simms), Damon Cofer (Jim Bob Logan), Joshua Hill Lewis (Boog Bookin), Geoffrey Lewis (Hobbs), Raymond Guth (Jackson), Edward Lauter (Orin), John Quade (Nolan), Jean Allison (Mrs. Dixon), Ned Wertimer (Mr. Dixon), Charles Tyner (Æg-producenten), Ted Gehring (Zeb), Claudia Bryar (Mrs. Clum), John Boyd (En fange), Monika Henreid (Min), Todd Martin (Kavallerisergent). Længde: 95 min., 2590 m. Censur: Hvid. Udl: C.I.C. Prem: Imperial 23.3.73.

Indspilningen startede 11. oktober 1971 med eksterioroptagelser i Flint Hills i Kansas.

HJERTEKNUSEREN

Det er et års tid siden, at vi herhjemme havde premiere på Elaine Mays første film, »I lyst og død«, og jeg har ikke fortrudt, at jeg i »Kosmorama 110« skrev, at den nok ville placere sig som en af 70'ernes bedste komedier. Hvor glædeligt er det da ikke at se, at Elaine May i sin anden film lever op til de forventninger, man kunne stille til hende. Nu er det klart, at vi i hende har fået en komedieinstruktør med en helt personlig stil, en vittig og intelligent karakter-skildrer med et skarpt blik for detaljerne, og med en forbløffende evne til at demaskere mændene med kærlig ironi.

Mens »I lyst og død« havde et smukt forhold til den amerikanske filmkomedietradition, ligger »Hjerteknuseren« mere på linie med en moderne, kras og bitter-sød komediestil. Dens hovedperson er